

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และเสนอข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ และความเกี่ยวข้องกับนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 1 อำเภอ 6 โรงเรียน นักเรียน 864 คน ผู้ปกครอง 1,032 คน รวมนักเรียนและผู้ปกครอง 1,896 คน หาขนาดของตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 330 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งเกิดจากศึกษาจากเอกสารจากตำราและผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับคามพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เกณฑ์และมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มาตรฐานของการศึกษาแห่งชาติมาตรฐานการศึกษากระทรวงมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐาน สมศ. เอกสารประกันคุณภาพของกรมวิชาการและปรึกษาทางผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผ่านการตรวจสอบค่าความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ได้พบว่าค่าดัชนี (index of item objective congruence: IOC) ความสอดคล้อง (IOC) รายข้อมีค่าระหว่าง 0.6-1.00 แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปดำเนินการทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และผู้ปกครองนักเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนที่มีครูพระเข้าไปสอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรีเขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกแต่ละชั้นเรียน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 คน และผู้ปกครองนักเรียน 9 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น รวมจำนวนกลุ่มผู้ทดลองใช้แบบสอบถาม 30 คนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก คณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม แจกตามจำนวนรายชื่อของนักเรียนที่สุ่มตัวอย่างไว้

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามในระยะเวลา 2 สัปดาห์

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

4. นำข้อมูลที่ได้ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สภาพภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ระดับการศึกษาของนักเรียนและผู้ปกครอง อาชีพ รายได้

ต่อเดือน และสถานภาพการเป็นผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยการหาความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาของนักเรียนและผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.50 มีอายุต่ำกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.70 เป็นผู้ปกครองนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.50 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.30 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นค้าขายหรือธุรกิจการส่วนตัว นักเรียนคิดเป็นร้อยละ 27.22 มีรายได้น้อยกว่า 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 65.20 และเป็นบิดา-มารดา คิดเป็นร้อยละ 72.77

2. ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

2.1 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ผู้เรียนมีจิตสำนึก กิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อยตามประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม และการดำเนินการสอนใน

รายวิชาของพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ. ศ. 2544 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนนำความรู้ ประสบการณ์รวมทั้งสติปัญญาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของตนเองในสังคม

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดสื่อการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้สื่อเป็นการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนใช้สื่อสารที่ดีมีความคาดหวังด้านการศึกษาและทางวัฒนธรรมอันดีงาม ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากสื่อการเรียนการสอน และผู้สอนนำสื่อการสอนที่ทันสมัยมาใช้เต็มประสิทธิภาพให้แก่ผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการใช้สื่อการเรียนการสอน

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการอบรมสั่งสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ การอภิปรายกลุ่มเพื่อให้นักเรียนเกิดปัญญารู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ และพฤติกรรมการอบรมสั่งสอนของครูผู้สอนจากสิ่งที่มีชีวิตไปหาสิ่งที่ไม่มีชีวิต ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ไม่ควรสอนด้วยการให้จดจำแต่สอนด้วยการให้เหตุผล

2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ครอบคลุมที่อบอุ่นเป็นบุคคลที่มีความงดงามทั้งกาย วาจา และจิตใจ ผู้บำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว โดยเฉพาะไม่ก่อปัญหาต่างๆ ให้แก่สังคมและผู้ปกครอง และ พระพุทธศาสนามุ่งเน้นการพัฒนาที่จิตใจของมนุษย์เป็นหลักภายในออกไปสู่ภายนอกและพระสงฆ์ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจตนเองมากขึ้น ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

2.5 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการเป็นแบบอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญทาน ศีล ภาวนา ครูมีความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา และครูไม่ประพฤติดัวในการสอน

เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมศรัทธาของนักเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การอบรมเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่จะปฏิบัติตาม

2.6 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการอบรมสั่งสอน และด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดสื่อการสอน

3. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

3.1 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านพบว่าด้านการจัดสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ดังนี้

3.2.1 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่าง

3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในด้านการจัดสื่อการสอน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่าง

3.3 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันยกเว้นด้าน

การอบรมสั่งสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ในด้านการอบรมสั่งสอน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของนักเรียนและผู้ปกครอง พบว่า ไม่แตกต่างอย่าง

3.4 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเนื่องต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่าง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

1.1 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการจัดการเรียนเพื่อให้บุคคลสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมีความสำคัญที่จัดระบบโครงสร้างของทางการศึกษาในขณะที่มีมีโนทัศน์ การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เห็นความสำคัญที่ตัวบุคคลที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการเรียนรู้ของตนเองและผู้อื่นซึ่งเป็นคำสอนได้อย่างหลากหลายการเรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องมีการจัดระเบียบทางด้านของประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันจึงจะได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, หน้า 19) กล่าวว่า การสอนของเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดการที่กำหนดจุดหมายสาระกิจกรรมแหล่งเรียนรู้สื่อการเรียนการวัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนชีวิตให้เกิดประสบการณ์ของการเรียนรู้ตามความสามารถสอดคล้องกับความถนัดความสนใจ มีความต้องการของผู้เรียนเกิดกิจกรรมการเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้สัมผัสเกิดความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ธรรมชาติและเทคโนโลยี ผู้เรียนนั้นได้ค้นคว้าสร้างสรรค์ ในจินตนาการและสามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล และครูมีบทบาทปลูกฝังและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการทำงานที่เป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเองยอมรับผู้อื่นสร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองดี และเป็นผลของ

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทันทีทุกเวลาเกิดขึ้นได้หลายระดับทั้งในตัวของผู้เรียนเอง และในห้องเรียน นอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม กล่าวโดยจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สำคัญเป็นของกระบวนการเรียนรู้ คือ 1) มุ่งประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้เรียน 2) ผู้เรียนได้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ 3) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 4) ผู้เรียนสามารถนำหลักวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง 5) ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อที่จะ พัฒนาผู้เรียน

1.2 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชา พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการจัดสื่อการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการสื่อสาร นั้นเป็นกระบวนการถ่ายทอดหรือ แลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูล ข่าวสาร เจตคติ ความรู้สึกและอื่นๆ จากฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งไปยังอีกบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้รับทั้งนี้เพื่อให้เกิดการรับรู้เรื่องราว เข้าใจเจตนาวัตถุประสงค์ ร่วมกันตลอดจนเกิดการตอบสนองต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับกิตานันท์ มลิทอง (2543, หน้า 10) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน คือ สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทป บันทึกลายเสียง แผนภูมิ ซึ่งบรรจุเนื้อหาการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ ทางกายภาพที่นำมาใช้ ทางเทคโนโลยีการศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับ ให้ผู้สอนนั้นถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนเพื่อให้ ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์มีจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

1.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชา พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการอบรมสั่งสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการอบรมสั่ง สอน หรือการส่งเสริมให้กับนักเรียนหรือการปรับพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีจริยธรรม นั้นจำเป็นที่จะต้องให้การเสริมแรงมาช่วยเช่นถ้านักเรียนคนใดประพฤติผิด ละเลยก็จะได้รับโทษ ตามควรแก่กรณีอย่างเคร่งครัดแต่ถ้านักเรียนคนใดประพฤติดีเด่นด้านจริยธรรมก็ได้รับการส่งเสริมแรงโดยการยกย่องสรรเสริญให้เกียรติผู้นั้น เมื่อนักเรียนได้รับการเสริมแรงในทางบวกก็จะ เกิดกำลังใจที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างนั้นอยู่เสมอจะเกิดเป็นนิสัยเป็นบุคลิกภาพที่ดีงามประจำใจ ติดตัวไปตลอด ซึ่งสอดคล้องกับพระมหานิกม นิคโม (2547, หน้า 4) กล่าวว่า การอบรมสั่งสอน เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงแนวความเชื่อเดิมที่นับถือเทพเจ้าต่างๆ เปลี่ยนมาเป็นการมุ่งเน้น การพัฒนาตัวของผู้มนุษย์แทนแนวทางในความเชื่อ และการสั่งสอนให้ปฏิบัติตามหลักธรรมของ พุทธศาสนา จึงได้เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในสังคมและขยายตัวไปตามชุมชนต่างๆ สมัยนั้นเรียก อีกโดยรวมว่าพุทธบริษัททั้ง 4 คือ พระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา สมัยครั้งเมื่อ พุทธกาลนั้นมีหลักฐานปรากฏให้เห็นอยู่มากมายโดยเฉพาะในส่วนของผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักันได้ ตามประวัติศาสตร์ทั่วไป เช่น พระเจ้าประเสนทิโกศล พระเจ้าพิมพิสาร นางสิริมา นางสุชาดา นางวิสาขา อนาถบิณฑิกเศรษฐีและนางมัลลิกาเป็นต้น

1.4 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชา พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งคุณภาพชีวิตหมายถึง สภาพชีวิตของบุคคลที่ได้รับการพัฒนาให้ถูกทิศทางตั้งแต่ครอบครัวที่มีพ่อแม่รักใคร่และเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องการสอนพระพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่จิตใจของมนุษย์เป็นหลักเป็นการพัฒนาภายในออกไปสู่ภายนอกจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนใหญ่จึงมุ่งไปที่นักเรียนและผู้ปกครองใส่ใจต่อการพัฒนาดตนเองให้สมบูรณ์ก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ จันทรจำนง (2540, หน้า 79) กล่าวว่า ความหมายของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแง่หลักของพุทธธรรมแล้วเด็กก็คือ สิ่งมีชีวิตที่ประกอบไปด้วยเลือดเนื้อกายและจิตใจด้วยเช่นเดียวกับ ความหมายของคำที่ใช้แทนเรียกว่ามนุษย์ หรือคนหากแต่ว่าเด็กนั้นมีขอบเขตและมีความสามารถอย่างถูกจำกัดไว้ตามทางธรรมชาติ ไม่อาจทำในบางสิ่งบางอย่างได้ เช่นเดียวกับ คนที่มีความเจริญเติบโตอย่างเต็มแล้วทางร่างกายเช่น ความรับผิดชอบชั่วดีอย่างคนปกติเด็กยังไม่อาจที่จะรับรู้และเข้าใจในบางสิ่งที่มีอยู่รอบตัวเองได้มากนักสภาพทางกายและใจยังไม่อาจที่จะมีความเข้มแข็งเท่ากับคนที่อยู่ในช่วงโตเต็มวัยแล้วแต่ความรับรู้อื่นๆ สุข ทุกข์ ดีใจ เสียใจ มีความหวังต้องการแล้วแต่ก็มีอยู่ในตัวเองเช่น เดียวกัน

1.5 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชา พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการเป็นแบบอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการเรียนรู้และการสังเกตแบบอย่าง ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการดังกล่าวพฤติกรรมเลียนแบบที่สมบูรณ์จะเกิดได้โดยการจัดวางรูปแบบอย่างเหมาะสมมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอย่างแท้จริงจึงเป็นแม่แบบสิ่งที่ผู้รับแบบได้รับการอบรมสั่งสอนมาว่าเป็นสิ่งที่ขัดทางสังคมซึ่งการแสดงออกมามีต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลการอบรมเลี้ยงดูหรือการได้รับการเรียนรู้ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับสถิติ วงศ์สุวรรณ (2544, หน้า 24) กล่าวว่า แบบอย่างให้แก่เด็กได้ครุ่นนั้นเป็นกำลังใจสำคัญในการที่จะช่วยอบรมบ่มนิสัยให้ความรู้และฝึกทักษะต่างๆ ให้แก่เด็กเพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าครูดีก็มีความหวังได้ว่า กุลบุตร กุลธิดา ที่ครูสอนนั้นก็จะเป็นคนดีปรารถนาดีต่อเด็กเพียรพยายามอบรมแนะแนวให้การศึกษาตามปรัชญาของประเทศชาติ

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

2.1 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนา

ของพระสงฆ์ในสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แต่ไม่สอดคล้องกับฉัตรชัย พงษ์ลิขิตพัฒน์ (2548,บทคัดย่อ) ศึกษา ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน สถาบันการบิณพลเรือน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในสถาบันการบิณพลเรือนจำนวนนักเรียน 272 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test คำนัยสำคัญทางสถิติกำหนดไว้ที่ระดับ .05 ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน สถาบันการบิณพลเรือนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ส่วนการเปรียบเทียบในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหลักสูตรการเรียนไม่มีความแตกต่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และยังสอดคล้องกับบุญล้อม ศรีคร้าม (2549,บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดปทุมธานี ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับครู และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดปทุมธานี ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติ ด้านบุคลิกลักษณะและด้านประสิทธิภาพการสอนของครูจำแนกตามเพศของนักเรียน ช่วงเวลาในการเรียน ระดับชั้นเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาล จังหวัดปทุมธานี จำนวน 10 โรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดปทุมธานี ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติ ด้านบุคลิกลักษณะและด้านประสิทธิภาพการสอน พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดปทุมธานีที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติ ด้านบุคลิกลักษณะและด้านประสิทธิภาพการสอนของครู จำแนกตามเพศของนักเรียนพบว่าไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าจำแนกตามอายุ ช่วงเวลาในการเรียนระดับชั้นเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และยังสอดคล้องกับภัทรา เสงี่ยมศักดิ์ (2546,

บทคัดย่อ) ทำการวิจัยศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ เป็นกรณีศึกษาเฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ ผลวิจัยพบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนวิรุฒโนโยธิน ที่มีในระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และผู้ปกครองที่มีความพึงพอใจต่อด้านภาพลักษณ์ของครูอยู่ในระดับมาก

2.4 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ในสถานศึกษา อำเภอหนองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา ในภาพรวมและรายได้ต่อรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับอุดม สว่างวงศ์ (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา สถานศึกษา คาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา สถานศึกษา คาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษา คาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 291 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า F เมื่อพบความแตกต่าง ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา สถานศึกษา คาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี ในด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก 2) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน และผู้ปกครองที่มีบุตรอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่การสอน วิชาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสถานศึกษา อำเภอหนองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือผู้เรียนนำความรู้ ประสบการณ์รวมทั้งสติปัญญาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของตนเองในสังคม ดังนั้นพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ประสบการณ์รวมทั้งสติปัญญาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของตนเองในสังคม

1.2 ด้านการจัดสื่อการสอน ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดการพัฒนาดำเนินเนื่องจากการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนั้นพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และไม่เบื่อหน่ายการเรียน

1.3 ด้านการอบรมสั่งสอน ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือไม่ควรสอนด้วยการให้จดจำแต่สอนด้วยการให้เหตุผล ดังนั้นพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนควรสอนด้วยการให้เหตุผล ไม่ควรสอนด้วยการให้จดจำ

1.4 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ดังนั้นพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนควรสอดแทรกหลักการดำรงชีวิตขณะที่สอนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

1.5 ด้านการเป็นแบบอย่าง ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการอบรมเพื่อให้ นักเรียนเกิดความศรัทธาที่จะปฏิบัติตาม ดังนั้นพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนควรมีการอบรมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความศรัทธาที่จะปฏิบัติตาม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาด้านพฤติกรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน

2.2 ศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลในการเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 และผู้ปกครองให้เกิดความเข้าใจด้านทางพระพุทธศาสนามากกว่านี้ไม่ใช่เป็นพุทธแต่ในสำเนาทะเบียนบ้านเท่านั้น

2.3 ควรศึกษาความพึงพอใจของโรงเรียนต่างๆ ตอบทบาทของพระสงฆ์จากการที่มีพระเข้าไปสอนว่าแตกต่างจากกับโยมที่เป็นครูสอนเรื่องพระพุทธศาสนามากน้อยเพียงใด